Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru, judecător – Holevițcaia Liudmila
Dosarul nr. 3a-415/25
2-22141908-02-3a-10022025

D E C I Z I E
dispozitiv

17 decembrie 2025 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

a examinat în ședință publică, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 august 2024, adoptată în cauza, la acțiunea de contencios administrativ înaintată de Ceban Valentin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice să emită act administrativ individual favorabil, precum și compensarea cheltuielilor de judecată și a prejudiciului moral.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 august 2024 și se emite o nouă decizie, potrivit căreia:

Acțiunea de contencios administrativ înaintată de Ceban Valentin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice să emită act administrativ individual favorabil, precum și compensarea cheltuielilor de judecată și a prejudiciului moral, se admite parțial.

Se anulează decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ocnița nr. 38/2022/12832 din 19 iulie 2022 și refuzul nr. 1716 din 29 august 2022 a Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova în procedura prealabilă.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, să emită act administrativ individual favorabil, în temeiul cererii depuse de Ceban Valentin, prin care să-i recalculeze, pensia pentru vechime în serviciu cu înlesniri, luând în considerație certificatului nr. 38 din 05 mai 2022 eliberat de Inspectoratul de poliție Ocnița, începând cu 01 iulie 2021.

Se încasează din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ceban Valentin suma de 5.000 (cinci mii) lei, cu titlu de asistență juridică.

În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru, judecător – Holevițcaia Liudmila
Dosarul nr. 3a-415/25
2-22141908-02-3a-10022025

D E C I Z I E

17 decembrie 2025 municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Centru

În componența:
Președintele ședinței, judecător Sîrbu Victoria
Judecători Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Morozov Sabrina

examinând în ședință publică, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 august 2024, adoptată în cauza, la acțiunea de contencios administrativ înaintată de Ceban Valentin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice să emită act administrativ individual favorabil, precum și compensarea cheltuielilor de judecată și a prejudiciului moral,

c o n s t a t ă:

**Pretențiile reclamantului**

La 29 septembrie 2022, Ceban Valentin prin avocatul Bodrug Alexandru, s-a adresat cu acțiune în contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, Ministerului Afacerilor Interne, prin care a solicitat:

- anularea deciziei nr. 38/2022/12832 din 19 iulie 2022 emisă de CTAS Ocnița ca neîntemeiată și ilegală;

- a declara neîntemeiat și ilegal refuzul CNAS nr. 1716/22 din 29 august 2022 de recalculare a pensiei beneficiarului de pensia pentru vechimea în muncă, Ceban Valentin și a obliga CNAS la emiterea unei decizii favorabile de recalculare a pensiei conform vechimii în muncă de 29 ani, 01 luni, 24 zile, începând cu data de 19 aprilie 2013, adică - pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) Legea 1544/1993; - 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume, cu includerea tuturor indexaților aferente stagiului de cotizare în cauză;

- încasarea din contul CNAS în beneficiul lui Ceban Valentin a cheltuielilor de judecată, inclusiv costul asistenței juridice calificate, alte cheltuieli legate de acest proces judiciar, precum și încasarea pagubei morale în valoare de 100.000 lei.

În argumentarea acțiunii s-a indicat că, în fapt, reclamantul este pensionar MAI, conform Legii nr. 1544/1993, având o vechime în muncă, conform certificatului MAI nr. 38 din 05 mai 2022 - 29 ani, 01 lună și 24 zile.

Reclamantul indică, că pe tot parcursul activității sale în cadrul MAI, perioadele cuprinse între 10 ianuarie 1998 - 24 august 1998 și 24 octombrie 2005 - 19 aprilie 2013 a satisfăcut serviciul în condiții nocive în cadrul Izolatorului de detenție preventivă și urmărire penală al IP Ocnița, ceea ce urmau a fi luate în calculul vechimii în muncă cu avantaje pentru stabilirea pensiei, calculându-se două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, conform prevederilor pct. 8 lit. d) din Hotărârea de Guvern nr. 78/1994 și respectiv, pentru fiecare an complet de vechime în serviciu peste vechimea stabilită la art. 13 lit. a) din Legea nr. 1544/1993 - 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

Reclamantul a specificat faptul că la pensionare începând cu 19 aprilie 2013, CNAS, i-a calculat și stabilit pensia numai pentru 21 ani, 00 luni 09 zile (adică 1:1), în proporție de 50%, indexată la 10 ianuarie 2021 în mărime de 3.437,14 lei.

La 31 ianuarie 2022 reclamantul a depus cerere la CNAS de recalculare a pensiei, conform vechimii în muncă de 29 ani, 01 lună și 24 zile, la care a primit un refuz, ce îngloba netemeinicia cererii de recalculare și impunea adresarea personală către CTAS Ocnița, precum și asigurarea cu un certificat MAI cu privire la vechimea în muncă, la beneficiile căreia acesta pretinde.

Conformându-se rigorilor impuse, obținând certificatul MAI nr. 38 din 05 mai 2022, s-a prezentat personal la CTAS Ocnița, a depus în modul stabilit crederea de recalculare a pensiei care, a fost respinsă prin decizia nr. 38/2022/12832 din 19 iulie 2022, pe motiv că activitatea în cadrul subdiviziunilor de pază, escortarea și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de detenție provizorie nu poate fi raportată la prevederile pct. 8 lit. d) Hotărârea de Guvern nr. 78/1994 și că ordinul nr. 96 din 20 martie 2018 al MAI depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis.

Mai menționează că, la 10 august 2022 printr-o cerere prealabilă a contestat ilegalitatea și netemeinicia deciziei în cauză, solicitând anularea ei și recalcularea pensiei conform drepturilor enunțate în Legea nr. 1544 /1993, Hotărârea de Guvern nr. 78/1994, ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018, precum și practicii judiciare acumulate pe aceste cauze.

Prin scrisoarea cu nr. 1716/22 din 29 august 2022, CNAS a respins cererea prealabilă și a refuzat recalcularea pensiei pentru vechimea în muncă de 29 ani, 01 lună și 24 zile, astfel, cauzându-se imense prejudicii materiale și morale.

Consideră reclamantul că decizia pârâtului nr. 38/2022/12832 din 19 iulie 2022, dar și refuzul CNAS de recalculare a pensiei în baza înlesnirilor prevăzute de lege este o încălcare vădită a drepturilor patrimoniale ale reclamantului, prevăzute de art. 46, 47 și 53 din Constituție, precum și a cadrului legal din domeniu, astfel, pasibile de anulat și obligat pârâtul la emiterea unui act administrativ individual favorabil de recalculare a pensiei pentru vechimea în muncă prestată, dar și de încasare din contul pârâtului în beneficiul reclamantului a prejudiciilor cauzate, inclusiv paguba morală pentru act de intimidare, umilință și discriminare în raport cu ceilalți beneficiari de înlesniri și avantaje la stabilirea vechimii în muncă, conform pct. 8 lit. d) din Hotărârea de Guvern nr. 78/1994.

În drept, reclamantul a făcut trimitere la prevederile Hotărârii de Guvern nr. 78/1994, Avizul consultativ al Plenului CSJ nr. 4ac-16/14 din 29 septembrie 2014, Legea nr. 1544/1993, ordinul MAI nr. 96 din 20 martie 2018, dar și la practica națională pe asemenea litigii.

**Soluția instanței de fond**

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru, din 02 august 2024, cererea de chemare în judecată depusă de Ceban Valentin a fost admisă parțial și respectiv anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ocnița nr. 38/2022/12832 din 19 iulie 2022 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1716/22 din 29 august 2022 (adoptată în procedura prealabilă) cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil privind recalcularea cuantumului pensiei reclamantului Ceban Valentin, cu includerea perioadelor de activitate cu înlesniri, în baza certificatului nr. 38 din 05 mai 2022, emis de Inspectoratul de poliție Ocnița.

Suplimentar, s-a încasat de la Casa Națională de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ceban Valentin, suma de 5.000 lei cu titlu de asistență juridică.

În rest, cerința privind compensarea cheltuielilor asistenței juridice, a fost respinsă.

**Solicitarea apelantului**

La 16 august 2024, (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ*), Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru, din 02 august 2024, iar la 03 ianuarie 2025 (*în interiorul termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ*), a fost înregistrată cererea de apel motivată, prin care s-a solicitat casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea lui Ceban Valentin să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea apelului declarat, Casa Națională de Asigurări Sociale a menționat că instanța de fond a emis o hotărâre pripită, nefiind studiate minuțios toate argumentele apelantei, cu aplicarea eronată a normelor juridice de drept material care reglementează în mod expres obiectul litigiului.

Astfel, apelanta a invocat că Ceban Valentin a demisionat conform ordinului IGP MAI nr. 126 ef din 19 aprilie 2013, din funcția polițist al Izolatorului de detenție provizorie al secției management operațional al IP Ocnița IGP MAI, cu dreptul de a beneficia de pensie din 19 aprilie 2013.

La data de 29 aprilie 2013, intimatul a depus către Direcția Economie și Finanțe a MAI cerere de fixare a pensiei pentru vechime în serviciu.

Prin încheierea de stabilirea pensiei pentru vechime în muncă nr. 022351, i-a fost stabilită pensia.

Astfel, începând cu 19 aprilie 2013 intimatul este beneficiar de pensie pentru vechime în muncă în mărime de 50% din suma soldei, confirmând o vechime în serviciu de 21 ani 00 luni 09 zile. Pensia a fost indexată anual.

La data de 01 iulie 2022, Ceban Valentin a depus la CTAS Ocnița cerere cu privire la recalcularea pensiei pentru vechime în serviciu cu avantaje, în temeiul certificatului nr. 58 din 29 iunie 2022 eliberat de IP Ocnița IGP MAI, prin care vechimea în muncă al intimatului a fost recalculată confirmând 29 ani 01 luni 24 zile. Organul de asigurări sociale a emis decizia privind respingerea cererii în recalcularea pensiei nr. 38/2022/12832.

La data de 16 august 2022 intimatul a contestat decizia sus menționată, prin cerere prealabilă în adresa CNAS, solicitând recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, în, baza Ordinului 96 din 20 martie 2018 emis de MAI și confirmarea nr. 58 din 29 iunie 2022 eliberată de instituția de forță.

Examinând dosarul de pensionare a intimatului, cât și actele prezentate, prin răspunsul nr. 1716/22 din 29 august 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale a informat intimatul, că nu există temei pentru recalcularea pensiei pentru vechime în muncă, adică includerea perioadelor de activitate: 10 ianuarie 1998-24 august 1998 și 24 octombrie 2005-19 aprilie 2013 cu avantaje, două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu (2:1), în cadrul izolatorului de detenție provizorie al CPR Ocnița.

Apelanta a menționat că perioada indicată supra, nu poate fi raportată la prevederile pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78/1994. Acest fapt este constatat și prin confirmarea cu privire la vechimea în muncă a reclamantului eliberat de instituția de forță, perioadele de activitate: 10 ianuarie 1998-24 august 1998 și 24 octombrie 2005-19 aprilie 2013, calculate fără înlesniri, o lună vechime în muncă pentru o lună de serviciu (1:1), care a servit drept bază la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă (inițial).

CNAS consideră că ordinul nr. 96 din 20 martie 2018 emis de MAI în conformitate cu prevederile pct. 7 lit. g) și pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 „*Cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar*”, depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis. Or, hotărârea Guvernului nr. 78/1994 nu conține prevederile prevăzute în ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 (perioada în cadrul izolatorului de detenție provizorie al CPR Ocnița).

Suplimentar, apelanta a menționat că în conformitate cu pct. 8 lit. d) a Hotărârii Guvernului nr. 78/1994 „*cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar*”, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar, se acordă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

În art. 11, pct. 2 a Legii nr. 300/2017 „*cu privire la sistemul administrației penitenciare*”, sunt enumerate instituțiile penitenciare existente, și anume: a) penitenciarele de tip deschis; b) penitenciarele de tip semiînchis; c) penitenciarele de tip închis; d) centrele de detenție pentru minori și tineri; e) penitenciarele pentru femei; f) casele de arest; g) spitalele penitenciare.

Astfel, apelanta a mentionat că două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu se acordă persoanelor care au activat în penitenciare de tip închis și nu provizoriu cum este indicat în ordinul emis de MAI.

Potrivit art. 51 alin. (1) și (2) din Legea nr. 1544/1993, în cazul apariției unor circumstanțe care implică modificarea mărimilor pensiilor stabilite pentru militarii în termen și familiile acestora, recalcularea pensiilor se efectuează în termenele stabilite de Legea privind sistemul public de pensii. Recalcularea pensiilor pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și pentru funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și pentru familiile acestora se efectuează de la data de 1 a lunii următoare celei în care au survenit circumstanțele ce cauzează modificarea mărimii pensiei. Totodată, dacă pensionarul beneficiază de dreptul la majorarea pensiei, diferența de pensie i se poate plăti doar pentru 12 luni trecute.

**Argumentele părților în ședința de judecată**

În ședința instanței de apel, reprezentantul intimatului Ceban Valentin, avocatul Bodrug Alexandru, a solicitat respingerea cererii de apel și menținerea fără modificări a actului judecătoresc.

Reprezentantul apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale, nu s-a prezentat dar a înaintat cerere de examinare a cauzei în lipsă, motiv din care, pornind de la reglementările art. 239 alin. (2) Cod administrativ, Completul judiciar a dispus judecarea cauzei în absența participanților neprezenți.

**Aprecierea instanței de apel**

- *Cu referire la admisibilitatea acțiunii în contenciosul administrativ:*

Conform art. 22 alin. (1) Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sunt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În temeiul art. 17 Cod administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) Cod administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

În conformitate cu prevederile art. 206 alin. (1) și (2) Cod administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare); b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); c) impunerea la acțiune, la tolerare a acțiunii sau la inacțiune (acțiune în realizare); d) constatarea existenței sau inexistenței unui raport juridic ori nulității unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acțiune în constatare); sau e) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ normativ (acțiune de control normativ). Acțiunea în constatare prezumă existența unui interes îndreptățit pentru constatarea solicitată. Acțiunea în constatare nu poate fi înaintată dacă reclamantul își poate sau și-ar putea revendica drepturile printr-o altă acțiune prevăzută la alin. (1), cu excepția situației când se urmărește constatarea nulității unui act administrativ individual sau normativ.

Potrivit art. 207 alin. (1) Cod administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Dispoziția art. 207 alin. (2) Cod administrativ, prevede că acțiunea în contencios administrativ se declară inadmisibilă în special când: a) există o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; b) există o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept sau că între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare; c) la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; d) acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209; e) reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17; f) nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 208 din Codul administrativ – procedura prealabilă; g) acțiunea a fost depusă de o persoană fără împuterniciri în acest sens; h) cererea de chemare în judecată nu corespunde cerințelor prevăzute la art. 211 alin. (1) și (2) și art. 212 alin. (1) și reclamantul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de instanța de judecată.

În temeiul art. 209 alin. (1) și (2) Cod administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest

termen începe să curgă de la: a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluționarea acesteia; b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art. 165 alin. (1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător. Dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acțiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

La caz, analizând lucrările cauzei în coroborare cu înscrisurile dosarului administrativ, instanța de apel atestă că nu s-a constatat că: ar exista o hotărâre judecătorească definitivă cu privire la un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; ar exista o încheiere judecătorească prin care s-a dispus încetarea procesului în legătură cu faptul că reclamantul a renunțat la acțiune sau și-a retras acțiunea într-un litigiu între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; între parți s-a încheiat o tranzacție de împăcare sau; la aceeași sau la altă instanță de judecată se examinează o acțiune între aceleași părți, cu același obiect și pe aceleași temeiuri de drept; acțiunea a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 209 Cod administrativ; acțiunea nu a fost semnată și depusă de Ceban Valentin, iar reclamantul nu poate revendica încălcarea, prin activitatea administrativă, a unui drept în sensul art. 17 din Codul administrativ.

Având în vedere că în procesul examinării cererii de apel, nu au fost constatate circumstanțe care să determine inadmisibilitatea acțiunii, etapa verificării admisibilității fiind depășită, Completul consideră că litigiul urmează a fi examinat în fond, prin aprecierea argumentelor invocate și a probatoriului administrat.

- *Cu referire la fondul cauzei de contencios administrativ:*

Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe atacată cu apel, prin prisma lucrărilor din dosar, Completul judiciar statuează că apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale este întemeiat și în raport cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, urmează a fi admis, iar hotărârea instanței de fond, casată integral, cu emiterea unei noi hotărâri din considerentele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (2) Cod administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Astfel, conform art. 219 alin. (1) - (3) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să

depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Potrivit art. 220 alin. (1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93.

Din conținutul art. 93 Cod administrativ, rezultă că fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

De asemenea, în conformitate cu art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Astfel, potrivit art. 118 alin. (1) Cod de procedura civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel, iar conform art. 122 alin. (1) din Cod, circumstanțele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probațiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

În fapt, din înscrisurile atașate cauzei și dosarul administrativ se atestă că Ceban Valentin a demisionat conform ordinului IGP MAI nr. 126 ef din 19 aprilie 2013, din funcția polițist al Izolatorului de detenție provizorie al secției management operațional al IP Ocnița IGP MAI și începând cu 19 aprilie 2013 (potrivit încheierii de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă nr. 022351) este beneficiar de pensie pentru vechime în muncă în mărime de 50% din suma soldei, confirmând o vechime în serviciu de 21 ani 00 luni 09 zile.

Totodată, conform certificatului emis de Inspectoratul de Poliție Ocnița al IGP al MAI nr. 38 din 05 mai 2022, se confirmă că Ceban Valentin a îndeplinit serviciul în cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne în perioada 01 aprilie 1992 - 01 decembrie 1996, 10 ianuarie 1998 - 12 noiembrie 2001 și 22 noiembrie 2002 - 19 aprilie 2013, vechimea calendaristică în serviciu în cadrul MAI, la data concedierii constituind 18 ani, 10 luni, 29 zile.

În calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei urmează a fi inclusă perioada de serviciu militar în termen, calculându-se 1:1, de la 25 aprilie 1984 până la 05 iunie 1986, în total 02 (doi) ani, 01 (unu) luni și 10 (zece) zile.

Potrivit Ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018, perioadele 10 ianuarie 1998 - 24 august 1998 și 24 octombrie 2005 - 19 aprilie 2013 au fost incluse în vechimea în serviciu în cadrul MAI, fiind recunoscute în calitate de perioade de serviciu care urmează a fi luate în calculul vechimii în muncă cu înlesniri (avantaje) pentru stabilirea pensiei, calculându-se 1:2 (două luni vechime în muncă cu înlesniri pentru una lună vechime în serviciu) - în total 16 (șaisprezece) ani, 03 (trei) luni, în conformitate cu prevederile Legii

nr. 1544 din 23 iunie 1993 „*asigurării cu pensii a militarilor şi a persoanelor din corpul de comandă şi din trupele organelor afacerilor interne*”.

La caz, Ceban Valentin s-a adresat la CTAS Ocnița cu cerere cu privire la includerea în calcul pensiei a perioadei de activitate cu înlesniri, prezentând certificatul MAI nr. 38 din 05 mai 2022.

Prin decizia CTAS Ocnița nr. 38/2022/12832 din 19 iulie 2022, a fost respinsă cererea lui Ceban Valentin, invocându-se ca motiv că perioadele de activitate în cadrul subdiviziunilor al izolatorului de detenție provizorie, nu pot fi raportate la prevederile pct. 8 lit. d) al Hotărîrii Guvernului nr. 78/1994.

La 10 august 2022, Ceban Valentin s-a adresat la CNAS cu cerere prealabilă cu privire la anularea deciziei din 19 iulie 2022, or, prin decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale adoptate în procedura prealabilă nr. 1716/22 din 29 august 2022, cererea prealabilă a fost respinsă.

Astfel, Ceban Valentin a depus prezenta cerere de chemare în judecată.

Fiind învestită cu judecarea cauzei în fond, prin hotărârea din 02 august 2024, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis acțiunea lui Ceban Valentin și respectiv anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ocnița nr. 38/2022/12832 din 19 iulie 2022 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1716/22 din 29 august 2022 (adoptată în procedura prealabilă) cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil privind recalcularea cuantumului pensiei reclamantului Ceban Valentin, cu includerea perioadelor de activitate cu înlesniri, în baza certificatului nr. 38 din 05 mai 2022, emis de Inspectoratul de poliție Ocnița.

Analizând înscrisurile dosarului, în raport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, instanța de apel ajunge la concluzia că hotărârea instanței de fond urmează a fi anulată, cu adoptarea unei noi soluții, reieșind din următoarele motive.

În contextul pretențiilor deduse judecării, Colegiul reține că în conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544-XII din 23 iunie 1993 (în redacția în vigoare la data depunerii cererii pentru stabilirea pensiei), militarii care satisfac serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne beneficiază de dreptul la pensie viageră pentru vechime în muncă, dacă au vechimea respectivă în serviciu militar și în organele afacerilor interne.

Totodată, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) și (2) al aceleiași Legi, militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri care au dreptul la pensie li se stabilește pensie după eliberare din serviciu. Persoanelor din corpul de ofițeri și din corpul de comandă (cu excepția celui inferior) al organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri cărora li s-a prelungit peste limita de vârstă, stabilită de legislație, termenul de aflare în serviciu militar prin contract sau în serviciu în organele afacerilor interne și care au dreptul la pensie în conformitate cu art. 13 lit. a) din prezenta lege li se acordă, de la data emiterii ordinului privind prelungirea termenului de aflare în serviciu, pensie în mărime de 50 procente din suma pensiei cuvenite.

Conform art. 13 lit. a) al Legii citate, dreptul la pensie pentru vechime în muncă îl au, militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care în ziua dezangajării militare sau eliberării din serviciu din organele afacerilor interne au o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani.

În corespundere cu art. 14 lit. a) al aceleiași Legi, mărimea pensiilor pentru vechime în muncă se stabilește pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne care au o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani (art. 13 lit. a)): pentru o vechime în muncă de 20 de ani - 50 procente iar pentru cei pensionați la limită de vârstă sau din motive de boală - 55 procente din sumele respective ale soldei; pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - 3 procente din sumele respective ale soldei, dar în total nu mai mult de 75 procente din aceste sume.

În conformitate cu art. 18 lit. c) din Legea enunțată, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a), militarilor care îndeplinesc serviciu prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, al cărui mod este stabilit de Guvern, se ia în calcul timpul de îndeplinire a serviciului în condiții deosebite – în condițiile avantajoase respective, inclusiv în condițiile stabilite de legislație până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

Potrivit art. 44 alin. (1)-(2) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, pensia pentru militarii care au satisfăcut serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și pentru funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și pentru familiile lor se calculează din solda acestora. Pensia pentru persoanele menționate se calculează din: salariul funcției, salariul pentru gradul militar sau special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.

Conform art. 48 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, pensiile militarilor în termen, ale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, ale persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri, ale funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ale ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și ale membrilor familiilor acestora, se stabilesc de către Casa Națională de Asigurări Sociale, în modul stabilit de Guvern.

Dispoziția art. 49 alin. (1)-(3) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul

Inspectoratului General de Carabinieri prevede că, militarii în termen, militarii care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și sistemului penitenciar, funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, ofițerii de protecție și colaboratorii organelor securității statului, Centrului Național Anticorupție și membrii familiilor acestora, depun cerere de stabilire a pensiei la organul de asigurări sociale. Acordarea drepturilor la pensie sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie, emisă de organul de asigurări sociale în termen de 30 de zile de la data depunerii cererii cu toate actele necesare. Organele de asigurări sociale au dreptul de control asupra autenticității actelor ce confirmă vechimea în serviciu și solda (câștigul), eliberate de organele abilitate.

De asemenea, conform art. 16 alin. (1) și (2) Legea cu privire la actele normative, nr. 100 din 22 decembrie 2017, autoritățile administrației publice centrale de specialitate și autoritățile publice autonome emit sau aprobă, în condițiile legii, acte normative. Actele normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome sânt emise sau aprobate numai în temeiul și pentru executarea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului. Actele normative respective se limitează strict la cadrul stabilit de actele normative de nivel superior pentru executarea cărora se emit sau se aprobă și nu pot contraveni prevederilor actelor respective. În clauza de adoptare a actelor normative ale autorităților administrației publice centrale de specialitate și ale autorităților publice autonome se indică expres actul normativ superior în temeiul căruia acestea sânt emise sau aprobate.

Conform pct. 7 lit. a) și b) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, la calcularea vechimii în muncă la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și a sistemului penitenciar se ia în considerare: serviciul militar activ în Armata Națională a Republicii Moldova, trupele de grăniceri, de carabinieri, Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne, alte formațiuni militare și serviciul în organele securității statului, organele afacerilor interne, Poliția de Frontieră, organele Centrului Național Anticorupție și a sistemului penitenciar în funcțiile corpului de comandă și în trupe.

Conform pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri ai Poliției de Frontieră, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și a

funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare, se acordă următoarele înlesniri: două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu în instituții penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală, casele de arest și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

Mai mult, potrivit ordinului nr. 96 din 20 martie 2018, Ministerul Afacerilor Interne a ordonat: acordarea înlesnirilor două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea Ministerului Afacerilor Interne (funcționarilor publici cu statut special și militarilor din cadrul MAI), pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), care urmează a fi luate în considerare la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei în conformitate cu prevederile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993. Eliberarea confirmărilor privind înlesnirile prevăzute la pct. 1 al prezentului ordin la calcularea vechimii în muncă pentru stabilirea pensiei pentru funcționarii publici cu statut special și militarii care și-au îndeplinit serviciul în cadrul Serviciilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), se va realiza la cererea acestora, de către autoritățile și instituțiile din subordine prin intermediul subdiviziunilor de resurse umane, conform competenței, care va fi determinată după ultimul loc de muncă al solicitantului. În cazul lichidării subdiviziunilor în care solicitanții în care solicitanții au activat anterior, confirmările vor fi eliberate de către subdiviziunile, autoritățile administrative au instituțiile din subordinea MAI, sau au devenit succesorul de drepturi și obligații sau au preluat competențele subdiviziunilor de poliție reorganizate sau lichidate.

Prin urmare, aplicabilitatea Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018, este deja determinată de angajator, care doar urma să fie reținută de către autoritatea pârâtă și, respectiv, efectuate acțiunile corespunzătoare de calculare a vechimii în muncă în privința reclamantului/intimat Moraru Gheorghe.

Subsecvent Completul judiciar notează că ordinul MAI nr. 96 din 20 martie 2018 „*Cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne*” este un act administrativ normativ valabil, care produce efectele juridice de rigoare și urmează a fi aplicat corespunzător.

Conform art. 53 din Legea nr. 300 din 21 decembrie 2017 cu privire la sistemul administrației penitenciare, la stabilirea pensiei, funcționarilor publici cu statut special li se calculează vechimea în serviciu ținîndu-se cont de următoarele înlesniri: a) o zi de serviciu în instituțiile penitenciare de tip închis, în casele de arest și în instituțiile penitenciare destinate deținerii și tratării bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări în subteran, se consideră ca 2 zile de vechime în serviciu; b) 2 zile de

serviciu în instituțiile penitenciare, altele decât cele indicate la lit. a), în Administrația Națională a Penitenciarelor, precum și în subdiviziunile acesteia care desfășoară nemijlocit activități de punere în executare a privațiunii de libertate, se consideră ca 3 zile de vechime în serviciu.

Din esența normei de drept enunțate rezultă că pentru calcularea vechimii în munca cu înlesnirile solicitate, este necesar ca persoana să întrunească două condiții, și anume: instituția în care persoana execută serviciul să fie o subdiviziune indicată în pct. 8 a Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici.

Colaboratorii care efectuează serviciul de pază, escortate și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie), în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă cu avantaje, calculându-se 2 luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, conform pct. 8 lit. d) al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 ”*Cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plata pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului pentru Combaterea Crimelor economice și Corupției și a sistemului penitenciar*”.

Concluzia respectivă derivă și din Avizul consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție din 29 septembrie 2014, în care se statuează expres că, penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, sunt entități care cad sub incidența reglementărilor de la pct. 8 al Hotărârii Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Raportând cadrul legal citat la circumstanțele speței, Colegiul consideră că Ceban Valentin întrunește condițiile menționate supra pentru a beneficia de recalculul pensiei, conform vechimii în muncă cu avantaje, calculat de IP Ocnița, prin certificatul nr. 38 din 05 mai 2022, care a confirmat vechimea în muncă a lui Ceban Valentin pentru stabilirea pensiei în conformitate cu art. 13 lit. a) al Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, care, la data eliberării certificatului a constituit 29 (douăzeci și nouă) ani, 01 (unu) luni și 24 (douăzeci patru) zile.

În context, Colegiul consideră neîntemeiat argumentul apelantei că intimatul Ceban Valentin nu întrunește condițiile de stabilire a pensiei pentru vechime în muncă, cu înlesniri, în cadrul izolatorului de detenție provizorie.

Or, organul de asigurări sociale nu a ținut cont de faptul că, condiția esențială în sensul pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, este ca instituția în care persoana își exercită serviciul, să asigure paza, escortarea și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (de detenție provizorie) și nu apartenența instituției la Departamentul Instituțiilor Penitenciare.

Prin urmare, Colegiul concluzionează că este neîntemeiat argumentul organului de asigurări sociale despre neacumularea de către reclamant a vechimii în muncă necesare

pentru a beneficia de pensie pe linia MAI, iar acest fapt duce la vicierea actelor emise privind respingerea cererii de stabilire a pensiei în condiții avantajoase.

Astfel, în condițiile în care, după efectuarea controlului judecătorești asupra procedurii administrative s-a stabilit ilegalitatea refuzului organului de asigurări sociale de a stabili lui Ceban Valentin pensie în baza vechimii în muncă, Completul de judecată susține corectitudinea anulării de către prima instanță a deciziei Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ocnița nr. 38/2022/12832 din 19 iulie 2022 privind respingerea cererii de recalculare a pensiei și a deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. 1716/22 din 29 august 2022, emisă la soluționarea cererii prealabile.

Totodată, potrivit art. 51 alin. (1)-(2) din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, în cazul apariției unor circumstanțe care implică modificarea mărimilor pensiilor stabilite pentru militarii în termen și familiile acestora, recalcularea pensiilor se efectuează în termenele 15 stabilite de Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii. Recalcularea pensiilor pentru militarii care au îndeplinit serviciu prin contract, pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și pentru familiile acestora se efectuează de la data de 1 a lunii următoare celei care au survenit circumstanțele ce cauzează modificarea mărimii pensiei. Dacă pensionarul beneficiază de dreptul la majorarea pensiei, diferența de pensie i se poate plăti doar pentru 12 luni trecute.

Conform art. 54 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993, suma pensiei calculată pentru pensionarii din rândurile militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, precum și a funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, și din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri și pentru familiile acestora și nesolicitată la timp se plătește pentru perioada precedentă, însă cel mult pentru 3 ani premergători datei solicitării pensiei. Sumele pensiei neprimite la timp din vina organelor care au stabilit sau care plătesc pensia se plătesc pentru perioada precedentă fără limite în timp.

De asemenea, reieșind din pct. 7 lit. g) din hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 „*cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare*”, la calcularea vechimii în muncă la stabilirea pensiei pentru vechime în muncă conform Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și a funcționarilor publici cu statut special din cadrul sistemului administrației penitenciare se ia în considerare: g) timpul de îndeplinire a serviciului în condiții deosebite – în condițiile avantajoase respective, inclusiv în condițiile stabilite de legislație până la intrarea în vigoare a prezentei hotărâri.

Raportând cadrul legal la circumstanțele faptice ale cauzei, instanța de apel consideră că suma pensiei calculate și neachitate la timp trebuie acordată pentru perioada precedentă, dar nu pentru mai mult de trei ani înainte de data solicitării pensiei, iar

reieșind din prevederile art. 54 și art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, recalcularea pensiei poate fi efectuată doar pentru 12 luni anterioare solicitării, or, la caz se justificată recalcularea pensiei începând cu 01 iulie 2021.

Mai mult ca atât, instanța de apel conchide că, în cazul din speță, recalcularea pensiei pentru întreaga perioadă începând cu 19 aprilie 2013 cum a solicitat reclamantul în acțiune, fără a fi justificată culpa Casei Naționale de Asigurări Sociale, ar încălca principiului legalității și determinarea corectă a drepturilor lui Ceban Valentin.

Prin urmare, Completul de judecată consideră că soluția instanței de fond în privința obligării Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită, necondiționat actul administrativ, prin care să recalculeze mărimea pensiei pentru vechime în muncă reieșind din vechimea totală de 29 ani, 01 luni, 24 zile și recalcularea cuantumului pensiei, cu includerea tuturor perioadelor de activitate cu înlesniri, în baza certificatului nr. 38 din 05 mai 2022, emis de Inspectoratul de poliție Ocnița, începând cu data stabilirii inițiale - 19 aprilie 2013, nu poate fi menținută, fiind necesară casarea acesteia și soluționarea aspectului menționat prin prisma art. 54 și art. 61 din Legea nr. 1544-XII din 23 iunie 1993, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită act administrativ individual favorabil, prin care să recalculeze și să achite lui Ceban Valentin, pensia pentru vechime în muncă cu înlesniri (două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu), dar începând cu 01 iulie 2022.

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia de a casa integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 august 2024 și a emite o decizie nouă prin care, acțiunea înaintată de Ceban Valentin se va admite parțial, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită act administrativ individual favorabil, prin care să recalculeze și să achite lui Ceban Valentin, pensia pentru vechime în muncă cu înlesniri conform constatărilor expuse supra.

Suplimentar, referitor la a compensarea cheltuielilor de judecată, solicitată atât în prima instanță și instanța de apel, Completul judiciar reține că, potrivit art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

Astfel, în conformitate cu art. 94 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului. Prevederile alin. (1) și (2) se aplică și la repartizarea între părți a cheltuielilor de judecată în instanță de apel, în instanță de recurs și în cadrul revizuirii.

Conform art. 96 alin. (1)-($1^1$) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă

aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

La caz, din materialele cauzei se atestă că, în cadrul procesului de judecată, Ceban Valentin a fost reprezentat de avocatul Bodrug Alexandru, în baza mandatului avocațial seria/numărul MA 1614539.

De altfel, în justificarea cheltuielilor de asistență juridică acordată în cadrul instanței de fond, la actele cauzei au fost anexat bonul de plată seria/numărul PL 281766 în suma de 10.000 lei.

Or, ținând cont de faptul că în urma examinării cauzei s-a stabilit temeinicia acțiunii înaintate de Ceban Valentin și respectiv netemeinicia apelului declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, Colegiul consideră oportun de a compensa cheltuielile de asistență juridică, suportate de Ceban Valentin, în sumă de 5.000 lei, cu titlu de asistență juridică în prima instanță.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, art. 389-390 Cod de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 august 2024 și se emite o nouă decizie, potrivit căreia:

Acțiunea de contencios administrativ înaintată de Ceban Valentin împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea autorității publice să emită act administrativ individual favorabil, precum și compensarea cheltuielilor de judecată și a prejudiciului moral, se admite parțial.

Se anulează decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Ocnița nr. 38/2022/12832 din 19 iulie 2022 și refuzul nr. 1716 din 29 august 2022 a Casei Naționale de Asigurări Sociale a Republicii Moldova în procedura prealabilă.

Se obligă Casa Națională de Asigurări Sociale a Republicii Moldova, să emită act administrativ individual favorabil, în temeiul cererii depuse de Ceban Valentin, prin care să-i recalculeze, pensia pentru vechime în serviciu cu înlesniri, luând în considerație certificatului nr. 38 din 05 mai 2022 eliberat de Inspectoratul de poliție Ocnița, începând cu 01 iulie 2021.

Se încasează din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui Ceban Valentin suma de 5.000 (cinci mii) lei, cu titlu de asistență juridică.

În rest, acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

Decizia este executorie de la emitere, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 2 (două) luni.

Președintele ședinței,
judecător Sîrbu Victoria

Judecători Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei